

Ulkomaiset yritykset Suomessa

Invest in Finlandin, Suomen Pankin ja
Tilastokeskuksen tilastoissa

Helmikuu 2007

Sisällysluettelo

<u>1 KÄSITTEITÄ</u>	3
<u>Suora sijoitus Suomeen</u>	3
<u>Ulkomainen tytäryhtiö</u>	3
<u>Ulkomainen osakkuusyritys</u>	3
<u>Ulkomainen sivuliike</u>	4
<u>Ulkomainen perimmäinen omistajataho</u>	4
<u>Ulkomainen välitön omistajataho</u>	4
<u>Konserni</u>	4
<u>Monikansallinen konserni</u>	4
<u>2 ULKOMAISISTA YRITYKSISTÄ JULKAISTAVAT TILASTOT SUOMESSA</u>	5
<u>Suorat sijoitukset Suomeen</u>	5
<u>Uudet ulkomaiset yritykset Suomessa</u>	5
<u>Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa</u>	5
<u>Konsernirekisteri</u>	6
<u>3 TILASTOJEN VERTAILU</u>	7
<u>Esimerkki 1</u>	7
<u>Esimerkki 2</u>	8
<u>Esimerkki 3</u>	9
<u>4 TILASTOJEN ULKOPUOLELLE JÄÄVÄT YRITYKSET JA SJOITUKSET</u>	10
<u>5 TARVITTAVAN TIEDON LÖYTÄMINEN JA TILASTOJEN JULKISTAMISAJANKOHDAT</u>	10
<u>Suorat sijoitukset Suomeen</u>	10
<u>Uudet ulkomaiset yritykset Suomessa</u>	11
<u>Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa</u>	11
<u>Konsernirekisteri</u>	11

1 KÄSITTEITÄ

Suora sijoitus Suomeen

Ulkomainen yritys Suomessa voi olla ulkomaisen sijoittajan tytäryritys, osakkuusyritys tai sivuliike.

Suomessa sijaitsevalla ulkomaisella yrityksellä tarkoitetaan sellaista Suomessa sijaitsevaa yritystä, johon vähintään yhdellä ulkomaisella sijoittajalla (ulkomailla sijaitseva institutionaalinen yksikkö) on niin sanottu suoran sijoituksen suhde.

Ulkomaisen sijoittajan ja Suomessa sijaitsevan yrityksen välillä on suoran sijoituksen suhde, jos sijoittajalla on yrityksessä määräysvalta (omistusosuus tai äänivalta yli 50%) tai vaikutusvaltaa (omistusosuus tai äänivalta 10–50%) ja päämääränä pysyvä taloudellinen suhde. Käytännössä suoran sijoituksen suhteen edellytyksenä on siis ulkomaisen sijoittajan vähintään 10 prosentin omistusosuus tai äänivalta yrityksestä.

Suoran sijoituksen suhde voi syntyä

- yrityskaupan myötä, jolloin ulkomainen sijoittaja ostaa yrityksessä määräysvallan tai vaikutusvaltaa;
- uusperustannassa (greenfield investment), jolloin ulkomainen sijoittaja perustaa Suomeen uuden yrityksen; tai
- välillisesti eli myös suoraan ulkomailta omistetun yrityksen Suomessa sijaitseville tytäryhtiöille syntyy suoran sijoituksen suhde kaikkiin ulkomailla sijaitseviin sijoittajakonserniin kuuluviin yrityksiin.

Ulkomainen sijoittaja voi myös olla pysyvästi ulkomailla asuva yksityishenkilö.

Ulkomainen tytäryhtiö

Ulkomaisella tytäryhtiöllä tarkoitetaan Suomeen sijoittunutta yritystä, johon ulkomailla sijaitsevalla yksiköllä on määräysvaltaa. Määräysvallalla tarkoitetaan mahdollisuutta päättää yrityksen yleisestä politiikasta. Yrityksen A katsotaan olevan institutionaalisen yksikön B määräysvallassa, jos B:llä on määräysvallassaan (suoraan tai epäsuorasti) yli puolet osakkaiden äänioikeudesta tai yli puolet osakkeista. Epäsuoralla määräysvallalla tarkoitetaan, että yrityksellä X on määräysvaltaa yritykseen A toisen tytäryhtiön B kautta, jonka määräysvallassa yritys A on.

Ulkomainen osakkuusyritys

Ulkomaisella osakkuusyrityksellä tarkoitetaan Suomeen sijoittunutta yritystä, johon ulkomailla sijaitsevalla institutionaalaisella yksiköllä on vaikutusvaltaa, mutta ei määräysvaltaa.

Yrityksen A katsotaan olevan institutionaalisen yksikön B vaikutusvallassa, jos B:llä on vaikutusvallassaan (suoraan tai epäsuorasti) vähintään 10 % ja enintään 50 % osakkeiden äänioikeudesta tai omistusosuudesta.

Epäsuoralla vaikutusvallalla tarkoitetaan, että yrityksellä X on vaikutusvaltaa yritykseen A joko tytäryrityksen B kautta, jonka vaikutusvallassa yritys A on, tai osakkuusyrityksen C kautta, jonka määräysvallassa yritys A on.

Ulkomainen sivuliike

Ulkomaisella sivuliikkeellä tarkoitetaan ulkomaisen yhteisön tai säätiön osaa, joka harjoittaa Suomessa sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta käsin jatkuvaa liike- tai ammattitoimintaa ulkomaisen yhteisön tai säätiön nimiin ja lukuun.

Ulkomainen perimmäinen omistajataho

UBO / Ultimate beneficial owner. Ulkomaisessa osakkuus- tai tytäryhtiössä määräysvaltaa käyttävä ulkomailla sijaitseva institutionaalinen yksikkö, joka on ylimpänä ulkomaisen osakkuus- tai tytäryhtiön määräysvaltaketjussa. Ulkomainen perimmäinen omistajataho ei ole minkään muun institutionaalisen yksikön määräysvallassa.

Jos esimerkiksi Ranskassa sijaitsevalla yrityksellä X, joka ei ole minkään muun yksikön määräysvallassa, on määräysvalta Suomessa sijaitsevassa yrityksessä A Alankomaissa olevan tytäryrityksensä B kautta, on ranskalainen yritys X Suomessa sijaitsevan yrityksen A perimmäinen ulkomainen omistajataho.

Perimmäinen omistajataho voi olla myös ulkomailla pysyvästi asuva yksityishenkilö.

Ulkomainen välitön omistajataho

Ulkomaisen yrityksen määräys- tai vaikutusvaltaketjussa ensimmäinen ulkomailla sijaitseva institutionaalinen yksikkö.

Jos esimerkiksi Ranskassa sijaitsevalla yrityksellä X on määräysvalta Suomessa sijaitsevassa yrityksessä A Alankomaissa olevan tytäryrityksensä B kautta, on alankomaalainen yritys B yrityksen A välitön ulkomainen omistajataho.

Konserni

Emoyritys tytäryrityksineen muodostaa konsernin. Jos kirjanpitovelvollisella on määräysvalta kohdeyrityksessä, on edellinen emoyritys ja jälkimmäinen tytäryritys. Konserni on siis kahden tai useamman yrityksen muodostama taloudellinen kokonaisuus, jossa emoyrityksellä on yksin tai yhdessä muiden samaan konserniin kuuluvien yritysten kanssa määräysvalta yhdessä tai useassa yrityksessä.

Konserni koostuu yrityksistä, joiden välillä on oikeudellisia ja rahoituksellisia yhteyksiä. Konsernissa voi olla useampia päätöksentekokeskuksia, erityisesti tuotannon, myynnin ja voiton suhteen; konsernissa voidaan yhdistää tiettyjä rahoitukseen ja verotukseen liittyviä asioita. Konserni muodostaa taloudellisen kokonaisuuden.

Monikansallinen konserni

Jos yksikään konserniin kuuluva yritys sijaitsee ulkomailla, katsotaan konsernin olevan monikansallinen.

2 ULKOMAISISTA YRITYKSISTÄ JULKAISTAVAT TILASTOT SUOMESSA

Suorat sijoitukset Suomeen

- Suomen Pankki laatii suorien sijoitusten tilaston.
- Suorien sijoitusten tilasto kuvaa sitä pääomaa, jonka ulkomainen sijoittaja on välittömästi sijoittanut Suomessa sijaitsevaan määräys- tai vaikutusvallassaan olevaan yritykseen.
- Maksutaseeseen ja siten myös suoriin sijoituksiin osana maksutasetta kirjataan vain Suomessa sijaitsevan ja ulkomailla sijaitsevan institutionaalisen yksikön välisiä liiketapahtumia. Jos ulkomainen sijoittaja ostaa kohdeyrityksen Suomeen perustettavan holdingyhtiön nimiin ja holdingyhtiö rahoittaa puolet kauppahinnasta ulkomaiselta sijoittajalta saamallaan pääomalla ja loput Suomesta nostetulla pankkilainalla, suoriin sijoituksiin kirjataan vain ulkomaisen sijoittajan holdingyhtiöön sijoittama pääoma.
- **Pääomavirta** kuvaa ulkomaisen sijoittajan tiettyinä ajanjaksona suomalaisyrityksiin nettomääräisesti sijoittamaa pääomaa.
- **Sijoituskanta** kuvaa ulkomaisen sijoittajan suomalaisyrityksiin sijoittaman pääoman arvoa tietyllä hetkellä.
- Sijoituspääoma eritellään välittömän omistajatahon sijaintimaan mukaan ja suomalaisen kohdeyrityksen toimialan mukaan.
- Suorien sijoitusten tilastot perustuvat maksutaseen kuukausi- ja vuosikyselyihin. Vuosikyselytiedot ovat käytettävissä tilastovuotta seuraavan vuoden syyskuussa. Tätä ennen julkaistavissa luvuissa vuosikyselyistä saatavat tiedot on arvioitu viimeisimmän käytettävissä olevan vuosikyselyn avulla.

Uudet ulkomaiset yritykset Suomessa

- Invest in Finland kerää julkisista lähteistä reaaliaikaista tietoa ulkomaalaisten toteuttamista yritysostoista ja uusperustannasta Suomessa. Edellisenä vuonna sijoittuneiden yritysten lukumäärä alkuperämaittain (perimmäisen omistajatahon maa) julkistetaan ennakkotietona seuraavan helmikuun puolella välissä.
- Invest in Finlandin tietokanta sisältää ulkomaiset tytäryritykset, osakkuusyritykset ja sivuliikkeet sekä perimmäisen omistajatahon ja sen kotimaan.
- Ulkomaisessa omistuksessa olevat kiinteistöosakeyhtiöt katsotaan myös suoriksi sijoituksiksi, mutta niitä ei toistaiseksi sisällytetä tytäri- ja osakkuusyritysten tietokantaan.

Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa

- Tilaston laatii Tilastokeskus.
 - Tilasto kuvaa Suomessa sijaitsevien ulkomaisten tytäryhtiöiden toimintaa. Ensinnäkin selvitetään, mitkä Suomessa sijaitsevissa yrityksistä ovat ulkomaisessa määräysvallassa ja missä niiden perimmäinen omistajataho sijaitsee. Sen jälkeen yrityksiin liitetään tilinpäätöstilaston tietoja. Tiedot luokitellaan maittain ja toimialoittain. Lisäksi lasketaan ulkomaisten tytäryhtiöiden osuuksia kaikkien yritysten toiminnasta.
-

- Tilastointi aloitettiin Eurostatin pilottihankkeena vuonna 1994. Tilastointia koskeva asetus astunee voimaan koskien vuotta 2007. Eurostatin lisäksi tiedot toimitetaan OECD:hen.
- Edellistä vuotta koskevat tiedot valmistuvat seuraavan vuoden marraskuun lopussa.

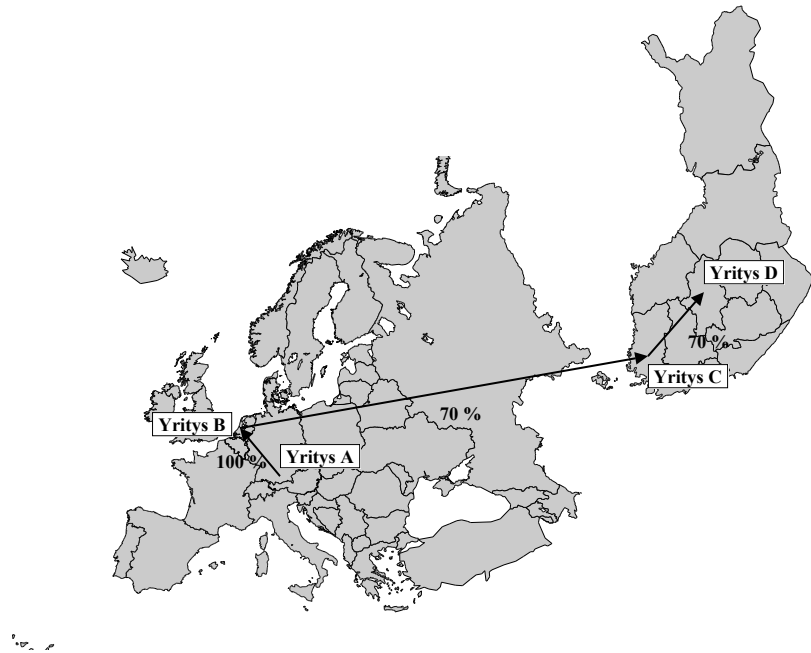
Konsernirekisteri

- Konsernirekisteri on osa Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteriä.
 - Konsernirekisteri kuvaa kaikkia Suomessa sijaitsevia konserneja. Konsernirekisteristä saa listan Suomessa toimivista ulkomaisista tytäryhtiöistä sekä muun muassa tytäryhtiöiden nimet, osoitteet, toimialan, kokoluokan, suoran ja perimmäisen omistajatahon sijaintimaan.
 - Uusi yritysrekisteriasetus astunee voimaan 2007. Asetus edellyttää konsernitiedon sisällyttämistä rekisteriin.
 - Edellistä vuotta koskeva tilastotiedosto valmistuu seuraavan vuoden marraskuun lopussa.
-

3 TILASTOJEN VERTAILU

Esimerkki 1

Saksalainen yritys A omistaa 100 % alankomaalaisesta yrityksestä B, joka puolestaan omistaa 70 % suomalaisyrityksestä C. Yritys C omistaa 70 % toisesta suomalaisyrityksestä D.

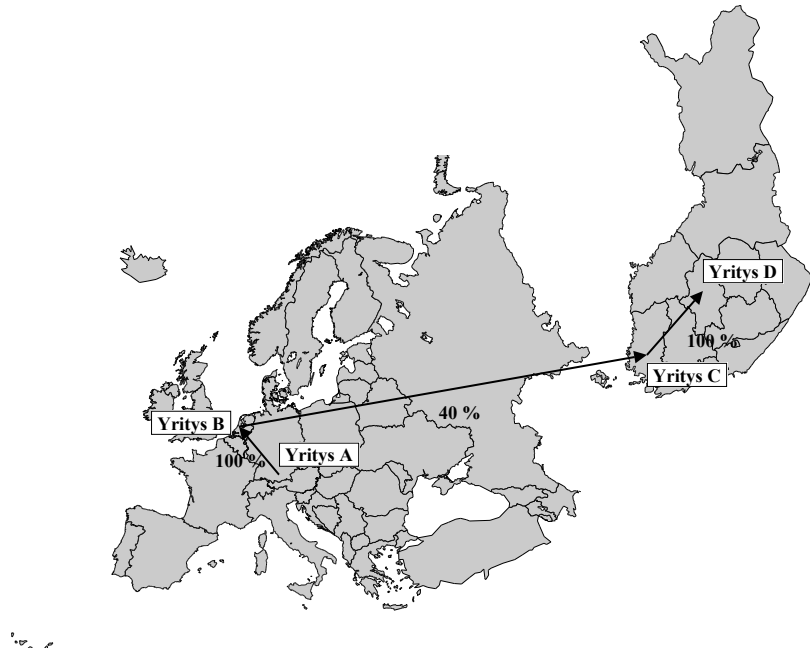
Kaikissa tilastoissa suomalaisyritykset C ja D ovat niin sanottuja ulkomaisia tytäryrityksiä Suomessa, koska ne ovat perimmäisen omistajatahon eli saksalaisen yrityksen A määräysvallassa.

Suomen Pankin suorien sijoitusten maittaisissa erittelyissä oman pääoman sijoitukset suomalaisyritykseen C kirjataan Alankomaista tulleiksi, koska alankomaalainen yritys B on yrityksen C välitön ulkomainen omistajataho. Yrityksen C saama laina yritykseltä A kirjataan Saksasta tulleeksi sekä mahdollinen laina yritykseltä B kirjataan Alankomaista tulleeksi.

Muissa tilastoissa Suomessa sijaitsevien ulkomaisten yritysten C ja D tiedot allokoidaan Saksaan eli perimmäisen omistajatahon maahan.

Esimerkki 2

Saksalainen yritys A omistaa 100 % alankomaalaisesta yrityksestä B, joka puolestaan omistaa 40 % suomalaisyrityksestä C. Yritys C omistaa 100 % toisesta suomalaisyrityksestä D.

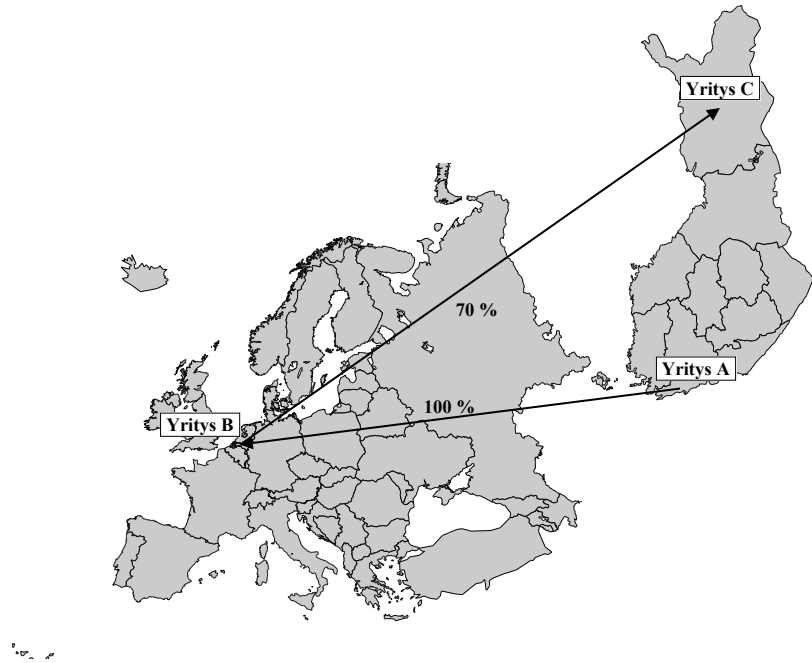

Suomen Pankin Suorat sijoitukset Suomeen -tilastossa ja Invest in Finlandin tietokannassa suomalaisyritykset C ja D ovat niin sanottuja ulkomaisia osakkuusyhtiöitä Suomessa, koska ne ovat perimmäisen omistajatahon eli saksalaisen yrityksen A vaikutusvallassa. Tilastokeskuksen Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa -tilasto kattaa ainoastaan ne yritykset, jotka ovat ulkomaisessa määräysvallassa.

Suorien sijoitusten maittaisissa erittelyissä oman pääoman sijoitukset suomalaisyritykseen C kirjataan Alankomaista tulleiksi, koska alankomaalainen yritys B on yrityksen C välitön ulkomainen omistajataho. Yrityksen C saama laina yritykseltä A kirjataan Saksasta tulleiksi sekä mahdollinen laina yritykseltä B kirjataan Alankomaista tulleiksi.

Esimerkki 3

Suomalainen yritys A omistaa 100 % alankomaalaisesta yrityksestä B, joka puolestaan omistaa 70 % suomalaisyrityksestä C.

Suomen Pankin Suorat sijoitukset Suomeen -tilastossa suomalaisyritys C on niin sanottu ulkomainen yritys Suomessa, koska se on ulkomaisen yrityksen B vaikutusvallassa. Tämä pätee vaikkakin perimmäinen omistajataho on Suomessa.

Invest in Finlandin tietokanta ja Tilastokeskuksen Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa -tilasto sisältää ainoastaan niiden yritysten tiedot, joiden perimmäinen omistajataho on ulkomaalainen.

Suorien sijoitusten maittaisissa erittelyissä oman pääoman sijoitukset suomalaisyritykseen C kirjataan Alankomaista tulleiksi, koska alankomaalainen yritys B on yrityksen C välitön ulkomainen omistajataho. Yrityksen C saama laina yritykseltä B kirjataan Alankomaista tulleiksi.

4 TILASTOJEN ULKOPUOLELLE JÄÄVÄT YRITYKSET JA SIJOITUKSET

Osakeyhtiö ei ole ulkomainen tytär- tai osakkuusyritys, jos sen hallituksessa on ulkomaalaisia, mutta se on kuitenkin Suomessa asuvien määräys- tai vaikutusvallassa.

Yritys ei ole ulkomainen tytäryhtiö, jos sen omistaja asuu Suomessa, vaikka ei olekaan Suomen kansalainen.

Pörssiyhtiöt, joilla on ulkomaisia osakkeenomistajia, eivät ole ulkomaisia tytäryhtiöitä tai osakkuusyrittäjiä, jos omistus on hajaantunut usealle yksittäiselle taholle eikä kenelläkään ole määräysvaltaa tai vaikutusvaltaa.

Maksutaseen suora sijoitus Suomeen ei kuvaa ulkomaisen sijoittajan reaali-investointeja Suomessa. Jos ulkomaisessa määräysvallassa oleva yritys tekee tehtaan laajennusinvestoinnin Suomessa eikä saa yhtään rahoitusta suoraan ulkomaiselta sijoittajalta, laajennusinvestoinnista ei kirjaudu mitään suorien sijoitusten tilastoihin.

5 TARVITTAVAN TIEDON LÖYTÄMINEN JA TILASTOJEN JULKISTAMISAJANKOHDAT

Suorat sijoitukset Suomeen

Jos haluat tietää, miten paljon pääomaa ulkomaiset sijoittajat ovat välittömästi sijoittaneet Suomessa sijaitseviin määräys- tai vaikutusvallassaan oleviin yrityksiin, käänny Suomen Pankin puoleen ja pyydä Suorat sijoitukset Suomeen -tilastoja.

Edellistä vuotta koskevat suorien sijoitusten toimialoittain ja maittain eritellyt tiedot julkaistaan seuraavan vuoden syyskuun lopussa. Huhtikuun lopussa on saatavilla ennakkoarviot. Toimialoittaiset ja maittaiset erittelyt tehdään vain vuositasen tiedoille.

Suorien sijoitusten kuukausittaiset nettopääomavirrat julkaistaan kuusi viikkoa kuukauden päättymisen jälkeen. Suorien sijoitusten neljännesvuosittaiset sijoituskannat julkaistaan kahden ja puolen kuukauden kuluttua neljänneksen päättymisestä.

Suorien sijoitusten tilastojen etuna on, että ennakkotiedot valmistuvat lyhyellä viiveellä. Useista maailman maista on käytettävissä vastaavat kansainvälisten tilastonormien mukaiset suorien sijoitusten luvut, mikä mahdollistaa kansainvälisen vertailun.

Tiedustelut

Suomen Pankki:

Airi Heikkilä, puh. 010 831 2317

Anne Turkkila, puh. 010 831 2175

etunimi.sukunimi@bof.fi

<http://www.bof.fi/fi/tilastot/maksutase/index.htm>

Uudet ulkomaiset yritykset Suomessa

Jos haluat tietää, kuinka monta suomalaisyritystä tietynä vuonna siirtyi ulkomaiseen omistukseen ja kuinka monta yritystä ulkomaiset emot perustivat Suomeen tai minkä maalaiset emoyhtiöt aloittivat tai laajensivat toimintaansa Suomessa, käänny Invest in Finlandin puoleen.

Uudet ulkomaiset yritykset Suomessa -tilasto julkaistaan seuraavan vuoden helmikuun puolivälissä.

Tiedustelut

Invest in Finland:
Oili Liukkonen, puh. 010 773 0304
etunimi.sukunimi@investinfinland.fi
<http://www.investinfinland.fi>

Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa

Jos haluat tietää montako ulkomaista tytäryhtiötä Suomessa on, paljonko niissä on työntekijöitä, mikä on niiden liikevaihto, missä niiden perimmäiset omistajatahot sijaitsevat, millä toimialoilla ne toimivat tai mikä on niiden osuus yritystoiminnasta Suomessa, käänny Tilastokeskuksen puoleen.

Ulkomaiset tytäryhtiöt Suomessa - tilaston julkistamisajankohta on seuraavan vuoden joulukuun alku.

Tiedustelut

Tilastokeskus:
Heidi Salmenniemi, puh. (09) 1734 2953
etunimi.sukunimi@tilastokeskus.fi
<http://tilastokeskus.fi/til/ulkoy/>

Konsernirekisteri

Jos haluat saada listan ulkomaisten tytäryhtiöiden nimistä, osoitteista ja toimialoista, ota yhteyttä Tilastokeskuksen konsernirekisteriin.

Konsernirekisterin tiedot julkaistaan seuraavan vuoden marraskuun lopussa.

Tiedustelut

Tilastokeskus:
Timo Laukkanen, puh. (09) 1734 3388
etunimi.sukunimi@tilastokeskus.fi
<http://tilastokeskus.fi/til/syr/>
